

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Kultura języka polskiego**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-KJP.1-11hws2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie
5. Poziom studiów: I stopień
6. Profil studiów: ogólnoakademicki
7. Rok studiów: I
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): **45 h ĆW**
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail wykładowcy (wykładowców*) / prowadzących zajęcia: dr hab. Gabriela Dziamska-Lenart, prof. UAM, dzlenart@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:
 - doskonalenie umiejętności sprawnego, poprawnego, skutecznego i estetycznego posługiwania się polszczyzną w różnych sytuacjach komunikacyjnych, zarówno w mowie, jak i na piśmie;
 - przekazanie wiedzy dotyczącej struktury i funkcjonowania współczesnej normy językowej, klasyfikacji błędów językowych, typologii innowacji językowych, kryteriów ich oceny, kodyfikacji i polityki językowej, postaw użytkowników wobec języka, zjawiska mody językowej, tendencji rozwojowych we współczesnej polszczyźnie;
 - wyrobienie umiejętności rozstrzygania problemów poprawnościowych z zakresu różnych poziomów języka w tekstach (wymowy, ortografii i interpunkcji, odmiany wyrazów, słownictwa i frazeologii, budowy zdań);
 - przekazanie wiedzy o zależności sposobu językowego kształtowania tekstu od sytuacji komunikacyjnej;
 - przygotowanie do właściwej interpretacji i oceny nowych środków językowych pojawiających się w różnych typach tekstów;
 - wyrobienie nawyku korzystania z aktualnych źródeł ortoepicznych (słowników poprawnościowych, poradników językowych, internetowych poradni językowych itp.) i ciągłego aktualizowania lektur;
 - uwrażliwienie na społeczną rolę nauczyciela w podnoszeniu poziomu świadomości i kompetencji językowych użytkowników polszczyzny;
 - rozwinięcie umiejętności komunikacji i pracy w grupie
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują) – brak
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EU_01	Właściwie definiuje podstawowe pojęcia związane z poprawną komunikacją językową.	HS_W01; HS_W03; HS_U01; HS_U06, HS_U10; HS_U12 HS_K01, HS_K03; HS_K06
EU_02	Rozumie i wyjaśnia zależności między sytuacją komunikacyjną a poziomami normy, stosowanymi kryteriami	HS_W02; HS_W03;

	oceny innowacji.	HS_W04; HS_W08; HS_U03; HS_U06, HS_U10; HS_U12, HS_K01, HS_K03; HS_K06
EU_03	Rozpoznaje i rozróżnia widoczne w tekstach tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.	HS_W04; HS_W07; HS_W08; HS_U04; HS_U05; HS_U08; HS_U12 HS_K01; HS_K03;
EU_04	Potrafi rozstrzygać problemy poprawnościowe, z którymi styka się w różnych typach tekstów.	HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U04; HS_U05; HS_U11; HS_K01 - HS_K03; HS_K06
EU_05	Umie dobierać środki językowe optymalnie dostosowane do sytuacji komunikacyjnej.	HS_W03; HS_W09; HS_U08; HS_U09; HS_U10; HS_U12; HS_K01 - HS_K03; HS_K06
EU_06	Dostrzega innowacje i zmiany językowe występujące w tekstach mówionych i pisanych, także elektronicznych.	HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U02; HS_U07; HS_U08; HS_U11; HS_U12; HS_K01 – HS_K03;
EU_07	Wybiera właściwe narzędzia do oceny innowacji językowych, w tym błędów, rozumie mechanizm błędów językowych.	HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U04; HS_U02; HS_U05; HS_U07; HS_U08; HS_U12; HS_K01 – HS_K03; HS_K06
EU_08	Umie korzystać z dostępnych źródeł ortograficznych.	HS_W01; HS_W02, HS_U02; HS_U04; HS_U05– HS_U11; HS_K01 - HS_K03; HS_K06;
EU_09	Umie podjąć dyskusję nad statusem poprawnościowym form językowych w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U03; HS_U05; HS_U08; HS_U09; HS_U10; HS_K01 - HS_K03;

		HS_K06; HS_K07
EU_10	Przekonująco uzasadnia prezentowaną przez siebie postawę wobec języka.	HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U03; HS_U07; HS_U11; HS_U12; HS_K01 – HS_K03; HS_K06
EU_11	Kompetentnie popularyzuje wiedzę z zakresu kultury języka, przyczyniając się do podniesienia poziomu kultury komunikacji językowej w społeczeństwie.	HS_W01; HS_W02; HS_W03; HS_W04; HS_W09; HS_U02; HS_U03; HS_U04; HS_U05; HS_U09; HS_U10; HS_U11; HS_U12; HS_K01 - HS_K03; HS_K06.

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Przegląd ważniejszych wydawnictw z zakresu poprawności językowej: słowniki poprawnej polszczyzny; wersje elektroniczne słowników poprawnej polszczyzny; inne słowniki poprawnościowe; poradniki językowe; czasopisma językoznawcze; internetowe poradnie językowe.	EU_08
Kultura języka jako dyscyplina językoznawcza. Podstawowe pojęcia z zakresu kultury języka: kultura języka w ujęciu tradycyjnym (warszawska szkoła kultury języka); nurt socjolingwistyczny w badaniach kulturalnojęzykowych; etyka słowa, estetyka słowa; system, norma, uzus, tekst; obiektywny charakter normy jako płaszczyzny odniesienia dla zjawisk innowacyjnych; elita humanistyczna jako grupa kształtująca normę; stosunek normy do pozostałych płaszczyzn języka; innowacja językowa, zmiana językowa, błąd językowy; typy błędów językowych.	EU_01; EU_04
Struktura współczesnej normy językowej. Typy norm językowych: jednostki jednokształtne i jednostki wielokształtne wchodzące w skład normy; typy wariantów normy; norma języka ogólnego a odmiany regionalne współczesnej polszczyzny – gwary miejskie; norma wzorcowa i norma użytkowa (potoczna); norma skodyfikowana; normy cząstkowe: fonetyczna, słowotwórcza, fleksyjna, składniowa, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, ortograficzna, interpunkcyjna.	EU_01; EU_02EU_08
Typy innowacji językowych: innowacje uzupełniające; innowacje regulujące; innowacje rozszerzające; innowacje nawiązujące; innowacje skracające i ich typy; innowacje precyzujące – zjawisko semantycznej repartycji wariantów normy.	EU_01; EU_06; EU_08
Innowacje uzupełniające w polszczyźnie XXI wieku: przyczyny powstawania innowacji uzupełniających; neologizmy słowotwórcze; neologizmy semantyczne (neosemantyzmy); neologizmy frazeologiczne (w tym zestawienia); najnowsze zapożyczenia.	EU_01; EU_06
Kryteria oceny innowacji językowych: przegląd propozycji badawczych dotyczących stosowania kryteriów poprawności językowej; kryteria wewnętrznojęzykowe i zewnętrznojęzykowe.	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07; EU_09; EU_10
Współczesna norma frazeologiczna: struktura współczesnej normy	EU_01; EU_04; EU_06;

frazeologicznej; typy innowacji frazeologicznych: uzupełniające, modyfikujące (ich rodzaje), rozszerzające, parafrazujące (trawestujące), semantyczne, mieszane; innowacja frazeologiczna a błąd frazeologiczny; zasady poprawności frazeologicznej.	EU_08; EU_09; EU_10
Kodyfikacja. Polska polityka językowa: problemy związane z kodyfikacją języka; postawy użytkowników wobec języka; polityka językowa w Polsce w realiach Unii Europejskiej; <i>Ustawa o języku polskim</i> i działalność Rady Języka Polskiego.	EU_01; EU_05; EU_08; EU_11
Zjawisko mody językowej: moda i snobizm w języku; szablon leksykalny; wyrazy modne w 2. połowie XX w. a moda językowa XXI wieku.	EU_01; EU_05; EU_09
Zewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku: internacjonalizacja; terminologizacja (technologizacja); demokratyzacja; mediatyzacja; zjawisko nowej piśmienności.	EU_01; EU_03; EU_06; EU_09
Wewnętrznojęzykowe tendencje rozwojowe w polszczyźnie XXI wieku: uniwerbizacja; multiwerbizacja; pleonazmy i tautologie; nowe tendencje w systemie gramatycznym.	EU_01; EU_03; EU_06; EU_09

5. Zalecana literatura:

- *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, red. K. Kłosińska, Warszawa 2013
- Jadacka H., *Kultura języka polskiego. Fleksja, słotwórstwo, składnia*, Warszawa 2005
- Karpowicz T., *Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja*. Warszawa 2009
- Markowski, *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Wydanie nowe, Warszawa 2018
- Polański E., *Zasady pisowni i interpunkcji*. Warszawa 2008
- *Polszczyzna na co dzień*, red. M. Bańko, Warszawa 2006
- *Poprawnie po polsku. Poradnik językowy PWN*, oprac. A. Kubiak-Sokół, Warszawa 2007
- Waszakowa K., *Przejawy internacjonalizacji w słotwórstwie współczesnej polszczyzny*, Warszawa 2005
- *Wielki słownik ortograficzny języka polskiego z zasadami pisowni i interpunkcji*. Red. E. Polański, Warszawa 2003; wyd.2 -2006
- *Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN*, pod red. A. Markowskiego, Warszawa 2004

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne):

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	X
Metoda ćwiczeniowa	X
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	

Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	X
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne):

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu										
	EU 01	EU 02	EU 03	EU 04	EU 05	EU 06	EU 07	EU 08	EU _09	EU 10	EU 11
Egzamin pisemny											
Egzamin ustny											
Egzamin z „otwartą książką”											
Kolokwium pisemne											
Kolokwium ustne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Test											
Projekt											
Esej											
Raport											
Prezentacja multimedialna			X			X	X				
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)											
Portfolio											

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS:

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		45
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	15
	Czytanie wskazanej literatury	15
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	5
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

5,0 – znakomita wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; znakomite umiejętności rozpoznawania innowacji i zmian językowych występujących w tekstach mówionych i pisanych, także elektronicznych, a także wyboru właściwych narzędzi do oceny innowacji, doboru środków językowych optymalnie dostosowanych do sytuacji komunikacyjnej, rozpoznawania i rozróżniania widocznych w tekstach tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, korzystania z dostępnych źródeł ortoepicznych; znakomite kompetencje personalne i społeczne przejawiające się w podejmowaniu dyskusji nad statusem poprawnościowym form językowych w różnych sytuacjach komunikacyjnych, przekonującym uzasadnianiu prezentowanej przez siebie postawy wobec języka oraz kompetentnym popularyzowaniu wiedzy z zakresu kultury języka polskiego;

4,5 – bardzo dobra wiedza z wyżej wymienionego zakresu; nieco mniejsze wymienione powyżej umiejętności; nieco mniejsze kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego

4,0 – dobra wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; możliwe niedociągnięcia w zakresie umiejętności analizowania tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; słabsze kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;

3,5 – zadowalająca wiedza z wyżej wymienionego zakresu; znacznie mniejsze umiejętności; analizowania tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; słabe kompetencje personalne i społeczne w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;

3,0 - zadowalająca wiedza na temat struktury i zróżnicowania współczesnej normy językowej, typów innowacji językowych i kryteriów ich oceny, tendencji rozwojowych współczesnej polszczyzny, zjawiska mody językowej; niewielkie umiejętności analizowania, z licznymi błędami, tekstów pod kątem poprawności językowej i widocznych w nich tendencji rozwojowych; brak kompetencji personalnych i społecznych w zakresie krzewienia kultury języka polskiego;

2,0 - niezadowalająca wiedza z zakresu określonego powyżej oraz będące tego następstwem dalsze braki w zakresie efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu.